

Niektóre dylematy etyczne występujące w badaniach społecznych Udział osób uzależnionych w badaniach

Some ethical dilemmas in social research
The case of addicted study populations

Katarzyna Dąbrowska

Instytut Psychiatrii i Neurologii
Zakład Badań nad Alkoholizmem i Toksykomaniami, Warszawa

Abstract – This article presents an overview of various ethical problems that may arise during the implementation of social research. Attention was drawn to the special position of addicts in these studies, and specific problems resulting from work with this very group of respondents. The author in addition to presenting different problems, also seeks to identify tentative answers to these dilemmas. The review points out that often among researchers there is no single position on the solution of the problem. However, there are certain procedures and standards that allow to carry out research in a more ethical way.

Key words: ethical dilemmas, social studies, addicts

Streszczenie – W artykule zaprezentowano przegląd problemów etycznych, które mogą pojawić się w trakcie realizowania badań społecznych. Zwrócono uwagę na szczególną pozycję osób uzależnionych w tych badaniach, oraz specyfikę problemów wynikających z pracy z tą grupą badanych. Autor oprócz zaprezentowania problemów, również stara się wskazywać na różne możliwości odpowiedzi na zidentyfikowane dylematy. Przegląd pokazuje, że często wśród samych badaczy nie ma jednego stanowiska dotyczącego rozwiązania danego problemu. Natomiast istnieją pewne procedury i standardy, które pozwalają prowadzić badania w sposób bardziej etyczny.

Słowa kluczowe: dylematy etyczne, badania społeczne, osoby uzależnione

I. Wprowadzenie

Naukowcy dążą do poznania i zrozumienia otaczającego ich świata. Podstawowe pytanie etyczne, jakie się nasuwa, to czy cel ten może być osiągnięty bez względu na koszty ponoszone przez badanych w trakcie badania, a również często po jego zakończeniu. Poglądy na ten temat wśród naukowców są dość zróżnicowane. Hammersley i Atkinson (1) przywołali cztery konkurencyjne stanowiska dotyczące tego problemu:

Źródła finansowania: artykuł napisany w ramach realizacji tematu statutowego Zakładu Badań nad Alkoholizmem i Toksykomaniami, Instytutu Psychiatrii i Neurologii, Warszawa